

После осам година досије Сартид се поново отвара, брак из рачуна се распао. Како код склапања, тако и код развода, мешетарење проводација је обавијено облаком сумњи у погледу мотива, начина и исхода договора. Још мање се зна шта се дешавало у овом браку. Више се зна о љубавним договорштинама и брачним скандалима неке певачице са ружичасте телевизије него о судбини домаће железаре, индустријског џина на кога се ослања металски комплекс земље, највећег извозника, са преко 5 хиљада запослених радника – у жаргону заведене па остављене удаваче. Како у сваком браку постоји и друга страна, анализа није могла да прескочи Ју-Ес стил. Није то био прави младожења, ни моћан ни богат како је представљен. Налази се на силазној путањи животног циклуса а покушај довођења Смедерева у породицу био је само покушај одлагања неумитног – нестајања.



У припреми текста о железари Сартид коришћени су изворни подаци: Извештаји о пословању Ју-Ес стила, извештаји ревизорске куће Прајс Вотер хаус и материјали Асоцијације за челик - ВСА. Недостатак ових извора је приказ пословања на нивоу компаније а не њених огранака тако да се не могу анализирати биланси пословања железаре у Смедереву [\[1\]](#). Текст је праћен бројним подацима без којих би закључци деловали неуверљиво.

``Узимала – давала`` једне велике и модерне челичане као што је Смедерево изазива сумње у стварне мотиве и праве вредности трансакција.

Прва аквизиција за 23 милиона долара, са опроштајем великих дугова, јесте еуфемистички сврстана у успешну приватизацију после хитно спроведеног стечаја како би се избегла процедура тендера и појава других који би могли да покваре дил са Ју-Ес стилем. Све говори да се ради о браку из рачуна са невидљивим ставкама. Каква је била потка овог брака? За Србију, политичка, за Ју-Ес стил економска. Не треба заборавити да је Ју-Ес без обзира на његово посртање (о чему ће се мало више говорити у даљем тексту) поред Кока-Коле, Ај-Би-Ема, Епла, Џенерал моторса, Форда, симбол америчке индустрије. За јавност у Србији је спинована теза да ``поклањање Сартиде`` отвара врата за америчке инвеститоре а радило се о додворавању америчкој администрацији

како би променила или ублажила тврди став према Србији у погледу Хашког суда, Косова, интеграције у ЕУ и престала са политикама уцењивања. Довођење Диложит-Туша средином 90-их година у циљу лобирања није дало никакве резултате [2], тако и операција Сартид указује на фијаско политике уступака моћним а бахатим. Велике инвестиције из САД нису дошле а однос америчке администрације према Србији, л без обзира на љубазне дипломатске поруке пуне лицемерја, није промењен, чак је постао тврђи (у погледу Косова се више користи штап –на делу а мање шаргарепа - на речима).

Ју-Ес стил је највећа компанија за производњу и прераду челика у САД са 7 интегрисаних челичана [3]. Током 110 година рада доживљавала је успоне и падове. По обиму производње 2005. године била је седма а 2011. пада на 11. место у свету. Стара компанија, понос америчке индустрије, прошла је свој зенит и налази се на силазној путањи. Прошла су добра времена за тешку индустрију у земљи која припада центрима развијености. У доба великог рата током 40-их грозничаво се производило оружје, камиони, ратни бродови а потом обнављала европска инфраструктура, мостови, пруге, хале и покретала лака индустрија а за све је масовно коришћен челик. После велике депресије из почетка 30-их индустрија челика у САД је доживела ренесансу. У другој половини прошлог века у фази експанзије светске трговине у склопу глобализације [4], трговина челиком доживљава успон, амерички челик продире на тржишта земаља у развоју које крећу на пут убрзане индустријализације.

Прекретница је наступила половином 90-их. Многољудне земље у развоју, Кина, Индија, Бразил, Јужна Кореја, Турска, са великим унутрашњим тржиштима, развијају тешку индустрију и од увозника постају велики извозници челика. Њима се придружују земље бившег СССР-а. Русија и Украјина. Кина је од великог увозника постала највећи светски произвођач и извозник челика [5].

Глобализација је довела до дислоцирања понуде и тражње челика на светском тржишту. У земљама центра развијености одвијају се паралелно процеси: раст трошкова производње, пад интензитета употребе челика [6] и повећање увоза из земаља полупериферије са нижим трошковима производње

[7]. У старим индустријама у САД као што је индустрија челика, раднички синдикати су успели током година да се изборе за високе наднице и друге погодности. Просечна зарада радника Ју-Ес стила у САД (51 УС\$ на сат) јесте 10 пута већа од зараде радника у Смедереву (5 УС\$ на сат). Амерички радници учествују у расподели профита а послодавац преузима бригу о њиховом пензионем и здравственом осигурању

[8]

. Ју-Ес стил такође има повећане трошкове у заштити околине (таксе за емисије угљен диоксида и улагања у филтере или ревитализацију јаловишта и напуштених површинских копова). У производњи челика високи трошкови рада се не могу смањити аутоматизацијом рада као у аутомобилској индустрији или неким револуционарним технолошким променама како би се скратили процеси и/или смањили трошкови енергије [\[9\]](#)

. Менаџмент Ју-Ес стила, суочен са тешкоћама у пословању доноси одлуку да преузме челичане у Кошицама (средином 90-их) и Смедереву, 2003 године, по веома повољним условима. Овим аквизицијама, Ју-Ес стил је могао да компензује високе трошкове америчких челичана. Сартид и Кошице су нудиле јефтину радну снагу (радницима ових челичана наднице нису повећане нити је дат радницима бар део бенефиција америчких радника; шта мисле радници у Кошицама, у земљи која је чланица ЕУ о 5 пута већим платама радника на 100 км удаљеним Алпининим челичанама у Линцу у Аустрији!). У Смедереву Ју-Ес стил такође добија електричну енергију по много нижој цени, а еколошке таксе су занемарљиве.

Повећање прихода је одложило суочавање са дугорочним а неумитним трендом пада стопа профита, вредности акција и дивиденди (примера ради вредност исплаћених дивиденди са 129 милиона у 2008. пала је на 29 милиона долара у 2010), неизвесна будућност Ју-Ес стила довела је до раста неповерења инвеститора и банака. Кредитни рејтинг Ју-Ес стила је опадао, камате на кредите као и на обвезнице Ју-Ес стила су расле. У периоду 2007–2010. године Ју-Ес стил је издао хартија од вредности у износу од 3 милијарде долара које се не котирају на берзама, са каматама 4,0% (863 милиона, рок исплате 2014. год.) до 7,4% (600 милиона, рок 2020. год.). Укупна краткорочна и дугорочна дуговања достижу 3,5 милијарди док поређења ради књиговодствена вредност земљишта, објеката и опреме овог гиганта износи 6,5 милијарди долара (основна средства Смедерева 450 милиона долара). Ово говори између осталог о финансијском положају Ју-Ес стила односно проблемима да се одржи ликвидност и испуњавају обавезе према повериоцима, снабдевачима и власницима обвезница Ју-Ес стила.

Рецесија из 2007. године, покренута у САД са кризом хипотекарних кредита, открила је све слабости Ју-Ес стила. Продаја и профит су смањени упркос чињеници да је цена челика порасла (у САД са 634 \$ у 2006 години на 642 \$ у 2007, у Европи, са 608 \$ на 720 \$). У 2008. години, у страху од већих поремећаја на тржишту, купци челика, повећавају тражњу а цене скачу (у САД, 780 \$, у Европи, 932 \$). Остварена је рекордна производња (заједно америчке и европске челичане ЈУ.ес стила) 25,6 милиона тона и рекордна продаја 22, 4 милиона тона челичних лимова са пословним приходом односно добити (пре плаћања пореза и неких других обавеза) од 1,8 милијарди долара. Ово је била лабудова песма Ју-Ес стила, а наредне године, 2009, долази до великог пада производње и продаје (16, 8 и 14,4 милиона тона) и прави се огроман губитак од 1,6 милијарди долара. На овако велики губитак је утицао пад цена (у САД, 651\$ у Европи,

637\$) и даље повећање трошкова. У 2010 години, долази до благог опоравка, производња и испоруке расту (24,5 односно 20, 7 милиона тона, цене: САД 675\$, Европа 705\$), губитак се смањује на 0,34 милијарде уз смањење трошкова (одлагање већих ремонта и кресање других инвестиционих улагања). Повећање прелазних залиха са 2 на 4 милиона тона је допринело стварању губитка. За 2011. годину нису публиковани сви податци чека се извештај овлашћеног ревизора. Прелиминарни резултати указују на благи опоравак пословања америчких челичана у производњи лимова а даље губитке у европским челичанама (добит пре пореза у САД, 0,45 милијарди \$, у Европи – Кошице и Смедерево - губитак, 0,165 милијарди \$). У последњем кварталу 2011. и америчке челичане су забележиле значајне губитке. Европски огранци се сучељавају са падом тражње у привредној рецесији која је евидентна у ЕУ (грчевита борба за опстанак евра и потреси које изазива дужничка криза земаља периферије ЕУ).

На крају 2011. године менаџмент Ју-Ес стила доноси одлуку о продаји Смедерева за симболичну суму од 1 \$ влади Србије. Постављају се бројна питања: да ли Смедерево прави веће губитке од осталих челичана Ју-Ес стила; да ли губици настају због застареле технологије и потребе за већим инвестиционим улагањима; да ли су радници Смедерева недисциплиновани или необучени па шкарт или застоји у производњи стварају губитке; да ли тражња челика из Смедерева на оближњим тржиштима дугорочно стагнира или је нешто друго у питању? Ниједно није тачно осим што је дошло до краткорочног пада тражње у Е.У. и земљама у процесу придруживања. Кључни играчи у игри ``узимала-давала`` су Влада Србије и Ју-Ес стил што повећава сумње да су одлуке донете у неубичајеном коктелу политике и пословања..

Бројни подаци указују да је преузимање Кошица и Смедерева побољшало пословне перформансе Ју-Е стила које су касније нестале због: стагнације и повремених падова тражње; повећања тржишне конкуренције са нижим ценама из земаља са динамичним развојем, раста трошкова у америчким челичанама (примера ради по колективним уговором са синдикатом рудара и радника челичана који има 16.000 чланова, који је обновљен 2008 а истиче 2012 године, сваке године вредност рада се повећава за 4% уз додатно учешће у подели профита и обезбеђењу посебних бенефиција [\[10\]](#) . Индустрија челика није флексибилна у поређењу са лаком индустријом у којој је се обим производње уз минималне трошкове прилагођава паду тражње. Производња челичних полуфабриката се одвија по фазама са међуфазним залихама које ангажују средства а како је знатан део производње намењен непознатим купцима, залихе готових полупроизвода могу да буду велике (у кризним годинама тзв. прелазне залихе готових производа су веће од 2 милиона тона!). Посебне тешкоће представљају велике осцилације у краћим временским периодима: у случају пада тражње се стварају губитци због нефлексибилности и пратећих високих фиксних трошкова; код раста тражње, губе се прилике за већи пласман производа, односно стварање добити. За разлику од обојених метала који се дуги низ котирају на берзама метала, излазак челика на берзе почетком 2000-их омогућило је берзанским мешетарима да убрзају динамику промена

Досије Сартид

Пише: Павле Поповић
петак, 16 март 2012 11:10

цена на штету индустрије челика. Предност земаља у успону, са високим стопама раста друштвеног производа, од 5% до 10% годишње и узлазним интензитетом употребе челика, јесте висока домаћа тражња челик, тако да поремећаји на светском тржишту имају мањи утицај на домаћу производњу. Ове чињенице објашњавају стабилне и високе стопе раста производње у Кини, Индији, Бразилу, Турској Јужној Африци. Када се прогнозира стопа раста од 6,8 % производње сировог челика, мисли се на ове земље.

Следећа табеле показују перформансе Ју-ес стилових челичана, 7 америчких челичана (САД) и 2 европске – Кошице и Смедерево (Европа).

Добит пре опорезивања или (губитак) у милионима долара и продаја у %

	2010		2009		2008		2007	
2006								
САД	(312)	2,6%	(1,438)	20,6%	1,390	9,1%	382	3,6%
680	6,7%							
Европа	(33)	0,8%	(208)	7,0%	491	8,9%	687	14,7%
							714	17,9%

Челичане у Европи одбацују већу добит и мање (губитке) у односу на продају у поређењу са америчким челичанама. 2009 године америчке челичане су направиле губитак од близу 1,5 милијарди долара У претходном тексту је поменуто да су исти полупроизводи у Европи продавани по вишим ценама са далеко нижим трошковима производње и већим профитом. Смедерево је од почетка 2004. године до почетка 2012. године кумулативно унело у касу Ју-Ес стила најмање 800 милиона долара неопорезоване добити и направило губитак од 100 милиона долара током 2009, 2010. и 2011. године, односно 4,8% укупних губитака од 2,1 милијарде долара Ју-Ес стила у производњи лимова.

Досије Сартид

Пише: Павле Поповић
петак, 16 март 2012 11:10

Учешће прелазних залиха (разлика између производње и испорука) и производња у %

	2010	2009	2008	2007	2006
САД	17	15,9	12,2	13,7	13,4
Европа	10	11,4	11,8	9,6	11,3

Европске челичане раде са мањим прелазним залихама односно ангажују мање средстава и не погоршавају ликвидност компаније. На крају 2010. године на стокovima у америчким челичанама је остало 3,1 милиона тона полуфабриката, приближно 2 пута више од укупне производње у Смедереву. Залихе се повећавају ако се претежно ради за непознатог купца – продаја преко посредника са складишта

Искоришћење капацитета у %

	2010	2009	2008	2007	2006
САД	75,6	48,8	79	83,3	84,3
Европа	82,3	68,6	86,6	91,8	95,4

Досије Сартид

Пише: Павле Поповић
петак, 16 март 2012 11:10

Кошице 85,6 70,8 82,9 93,5 94,5

Смедерево 72,8 62,1 97,3 86,6 97,7

Искоришћење капацитета такође говори о предностима европских челичана. Менаџмент Ју-Ес стила је у првој декади 2000. године форсирао рад европских челичана. У њима је остваривана већа добит која се сливала у централну касу посебно ако се добит посматра у односу према улагањима. Овај прилив није могао да компензира недостатке у пословању америчких челичана. Смедерево има у просеку веће искоришћење капацитета од америчких челичана.

Напред наведени податци говоре да је Смедерево успешно пословало и да је допринело бољим пословним резултатима Ју-Ес стила. Ју-Ес стил као велики пословни систем је доста централизован, челичане превасходно воде рачуна о роковима и обезбеђењу задатог обима и асортимана производње и смањењу утрошака. Набавка и продаја као и прозводња су директно повезани са централом где се изводе рачуни о економским показатељима пословања. Централизоване одлуке о унутрашњој размени материјала и услуга омогућава преливање трошкова из једног у друге гранке Ју-Ес стила.



Приликом преузимања Смедерева 2003. године велики дугови су остали ``дародавцу`` а сада купцу. Да ли Смедерево дугује, колико и коме? У току пословања под окриљем Ју-Ес стила, Смедерево је убацило чистих 700 милиона долара у касу Ју-Ес стила! За разлику од челичана у САД и Кошицама, у Смедерево није улагано, посебно у заштиту средине од отпадних гасова и прашине или побољшање енергетске ефикасности (нпр. веће коришћење природног гаса уместо кокса) нити су обезбеђене веће плате и бенефиције запосленима (бар близу примањима радника европских челичана). Збуњује податак о губицима Смедерева у 2011. години. У саопштењу Ју-Ес стила за медије се

наводе губици европских челичана од 163 милиона долара у 2011 години. Од те суме према досадашњим кретањима (односно производње Кошица и Смедерева) до 45 милиона долара може бити губитак Смедерева. У истом саопштењу први човек Ју-Ес стила господин Сурма најављујући ``продају`` Смедерева је поменуо губитак ове челичане од 200 милиона долара!? О чему се ради? Смедерево нема кредитних обавеза према извештајима Ју-Ес стила [\[11\]](#). За разлику од других Ју-Ес стил огранака, у Смедерево није улагано, не рачунајући редовне ремонте или узимање револвинг кредита за ликвидност. Нису ли у питању обавезе настале набавкама кокса, концентрата, резервних делова за редовно одржавање или неке друге услуге из система Ју-Ес стила по арбитражним ценама које омогућавају преливање трошкова а које нису плаћене? Одговор се може наћи у пословним књигама Смедерева.

Друга мистерија случаја Сартид је одлука Владе Србије да хитно врати у државно власништво ову железару. Владици званичници су давали неуверљива образложења о разлозима за преузимање и стању саме железаре, посебно могућих дуговања. Истичу се високе залихе репроматеријала у вредности око 100 милиона евра, али нема одговора да ли су те залихе и део већ утрошеног репро матетријала плаћени. Колика су потраживања Смедерева и да ли су наплатива? Све веће набавке и продаја су се одвијале преко специјализованих служби Ју-Ес стила, па је оправдано питање да ли су изведени чисти рачуни међусобних обавеза? Како је цела трансакција обављена по убрзаној процедури, многа питања су остављена по страни. Ако је железара правила велике губитке зашто није примењено исто правило као и код првобитне трансакције - преузимање из стечаја. Могуће пословне дубиозе би биле остављене Ју-Ес стилу.

Судбина Смедерева у власништву државе је неизвесна, не зато што постоји претња да партократија допринесе пропадању већ због ограничења у обезбеђењу финансијских средстава за набавку репроматеријала, делова за одржавање и осталог неопходног за производњу у индустријском гиганту као што је железара. Државни буџет је рестриктиван а кредити из комерцијалних банака скупи. Друго ограничење представљају канали набавке концентрата и кокса и продаје производа. Ове послове је организовала централа Ју-Ес стила, па се поставља питање како обезбедити нове изворе снабдевања репроматеријала и нове канале продаје на страним тржиштима. У технолошки савременој челичани, са искусним радницима, лакше је произвести него продати робу. Неспорно је да би долазак озбиљног стратешког партнера решио многе проблеме а да ли ће се он појавити?

Затварање поглавља књиге о пословању Смедерева у оквирима Ју-Ес стила делује парадоксално! Рецесија у Европи неће дуго да траје а пад продаје, у ограниченем временском периоду, може да се амортизује, без великих трошкова, преласком на ``тихи рад`` високих пећи и заустављање производње у топлој и хладној ваљаници. Што се

тиче радника, опробан рецепт је скраћивање трајања рада смена и/или слање радника на продужене одморе, уз смањење надница. Оваква флексибилност је могућа у Европи, посебно у земљама периферије и коришћена је претходних година, али не и у САД, због отпора тамошњих радника. Земље Источне и Југоисточне Европе изласком из транзиционе рецесије која прати структурне реформе, реиндустријализацијом (селидба лаке индустрије у ове земље са јефтином радном снагом) се враћају на узлазну криву интензитета употребе челика, односно стабилном тренду раста потрошње челика. Није ли то довољан разлог да се Смедерево задржи!

Одлука о отуђењу Смедерева се дуже време кувала у кабинетима менаџера Ју-Ес стила [\[12\]](#)

. Незадовољни акционари су притискали менаџмент да нађе излаз за незадовољавајуће пословање компаније и решење је нађено: Смедерево треба да се означи као кривац за тренутно посртање Ју-Ес стила и пусти низ воду (стога не чуди преливање трошкова на ову челичану и њено запостављање у погледу улагања у развој). Фокусирањем на Смедерево, америчке челичане са високим трошковима се ескулпирају од могуће криваце за посртање компаније, бар привремено.

Логично би било у складу са општим кретањима да менаџмент Ју-Ес стила настави са препозиционирањем пословања премештањем производње. Другим речима да затвара америчке челичане које праве губитке а да преузима друге или гради нове у земљама периферије у успону где су мањи трошкови радне снаге а тражња има високе стопе раста. Без обзира на закљичање у постулате либералне економије, тако нешто ипак не долази у обзир у САД. Незамисливо је да велика национална компанија у САД избаци на улицу око 30 хиљада синдикално добро организованих рудара и металурга или да остави 77 хиљада пензионера без пензија [\[13\]](#). ``Плаве крагне``, у великим мануфактурама са традицијом пословања, јесу добро плаћени припадници конзервативне средње класе на чију подршку рачунају све политичке опције. Лака индустрија - производња текстила, обуће, металне галантерије са неквалификованим и синдикално неорганизованим радницима из социјално маргинализованих слојева друштва (хиспано и афро американци, економски емигранти из разних крајева света) може да нестане. Нико неће дићи глас. Када су у питању кључне индустрије: производња нафте, челика, аутомобила, банкарство, железнички и друмски транспорт, устаљено је мишљење да су ``велики и значајни да пропадну``. Држава ће прискочити у помоћ уколико је потребно, спасавала је ауто индустрију (Крајслер), банке (криза хипотекарних кредита) зашто не би и индустрију челика (ограничавање увоза под изговором борбе против дампинг цена или директна финансијска подршка у временима криза).

Мала је утеха за земље периферије. Постоји стара латинска изрека ``Што је дозвољено

богу Јупитеру није воловима`. Малим неће бити дозвољено да опонашају велике: нема дотација привреди, нема државних гаранција за развојне кредите привреде, нема државних банака (које би конкурисале страним канибал банкама), нема опорезивања финансијских шпекулација и банкарских профита, али има дозираног развоја онолико колико дође страних инвестиција и обавезног смањивања јавне потрошње и стезања каиша. Штавише, све већа је зависност од помоћи и инвестиција великих, губи се политички и економски суверенитет и смањују шансе за излазак из зачараног круга сиромашних земаља. Уцене великих, присуство ММФ и понуда примамљивих интеграција обезбеђују да се мали понашају онако како други, моћнији траже.

А досије Сартид ће и даље бити отворен.

[1] Погледати Б. Драгаш: Шта би требало урадити са ЈУ-ес стилем, НСПМ. У тексту су анализирани биланси пословања Смедерева са неким позицијама – висока задуженост по кредитима и обавезама према добављачима – које се утапају у укупне билансе Ју-ес стила Званичници Ју-ес стила прилоком образложења продају Смедереве тврде да ова челичана нема кредитних задужења већ само обавезе према добављачима (Ју.ес стилу). Да ле се ради о преливању трошкова и обмани оног ко преузима Смедерево? Озбиљни купци не `купује мачку у цаку`!

[2] Изузимајући чиљенице да су локални партнери Дилоита постали истакнути транзициони добитници улазећи у круг богатијих српских тајкуна, оснивачи ексклузивног клуба `Привредник`, озакоњене лоби групе. Један је постао и министар за економију и приватизацију, активни (са)учесник у операцији Сартид а други, човек у сенци свих потоњих влада, између осталог задужен за одржање добробити тајкунске фамилије .

[3] За разлику од мини челичана код којих је основна сировина отпадно гвожђе и челик и производе ужи асортиман производа, углавном за грађевинарство, интегрисане челичане (железаре) имају веће капацитете (изнад милион тона полуфабриката годишње), улазне сировине су пелетизовани концентрати руда железа и кокс.а класична технологија обухвата високе пећи за добијање сировог гвожђа, конверторе за добијање челика, уређаје за континуирано ливење слабова, топло ваљање и завршно хладно ваљање лимова. Добијање бешавних и заварених цеви и других полуфабриката се одвија на посебним уређајима. Смедеревска железара се сврстава у интегрисана челичана мањег капацитета за проивводњу лимова, са дислоцираним погоном за производњу белих лимова (конзерве за прехранбену индустрију).. Смедерево нема

уграђене капацитете за галванизацију лимова (поцинковавање) који се користе у аутомобилској индустрији.

[4] У бенигној фази глобализације, карактеристичној по процвату трговине, не крњи се економски суверенитет држава периферије, за разлику од малигне фазе глобализације са неолибералном догмом и наметнутим реформама повећава зависност од земаља центара развијености на уштрб политичког и економског суверенитета земаља периферијекоја.

[5] У 2011 години Кина је произвела близу 700 милиона тона сировог челика, осам пута више у односу на САД, а учешће Кине у светској производњи је достигло 45,5%, раст светске производње у односу на 2010 је био 6,8 а у Кини, 7,9 са тенденцијом даљег раста. Прошла су времена кинеске културне револуције када је свако село имало примитивну високу пећ за добијање сировог гвожђа.

[6] У формирању друштвеног производа се смањује учешће индустрија производње и прераде челика и других метала, дугорочно стопе раста потрошње челика заостају за стопама раста друштвеног производа. На пад интензитета употребе утичу између осталог: супституција челика (нпр. уместо белог лима за лименке рибе, месних прерађенина користи се алуминијум) и премештање лаке индустрије, посебно прераде метала у земље периферије са нижим трошковима производње.

[7] У 2010 години увоз лимова је покривао 21% потрошње у САД, са тенденцијом даљег раста и поред жалби Ју-ес стила на дампинг цене страних произвођача.

[8] Тренутно 77 000 бивших радника користи ове погодности

[9] О технологији ливења трака како би се прескочила фаза топлог ваљања и смањили трошкови енергије за загревање и ваљање слабова, говори се већ 40 година са мањим експерименталним покушајим. Исто тако скоро 10 година се разматра могућност замене дуговечних технологија високих пећи и конвертора за челик новим уређајима за директну редукацију руде до челика али без успеха. Интересантно је да је у развоју ове технологије најдаље отишла индијска компанија Тата. И развој технологија, не само производња и тражња, се сели из земаља у центру развоја у земље полупериферије!

[10] Укупан број запослених у Ју-ес стилу на крају 2010 године је био 42 хиљаде, учешће бруто издвајања за запослене је био 25% од вредности продаје, у 2009 години због великог пада продаје учешће трошкова рада је достигао 37% вредности продаје, тада је забележан рекордан губитак од 1,44 милијарде долара!)

[11] Према анализама биланса стања Смедерева Б. Драгаша постоје значајне кредитне обавезе!

[12] Ко зна да ли је и политика умешала прсте у ове догађаје. Некадашњи амерички амбасадор је активно учествовао у преговорима о продаји Сартида Ју-ес стилу. Да ли је Сартид опет монета за поткусуривање? Завршна фаза преговора о признавању независности Косова (ради се о де факто признању а де јуре следи када се терен слегне и страсти смире после избора, горке пилуле ће се лакше прогутати) ``случајно`` се временски подударила са доношењем одлуке о отуђењу Сартида. Да ли је то показна вежба како се може сломити отпор наметању решења великих и моћних.

[13] Протести против Вол Стрита ``белих оковратника`` је постао хепенинг без лидера, организације и остварљивих циљева који подсећа на забаву ``деце цвећа`` из доба Витнамског рата . Протести ``плавих оковратника`` би били масовнији и ефикаснији. Када цунами глобализације у повратном таласу избаци прљавштину на обале Аамерике тада ће се наћи алтернатива за агресивни тржишни фундаментализам и свет ће одахнути.